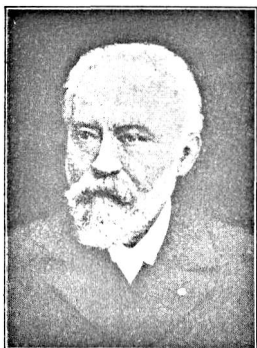

Professor Ludvig Schrøder.

Født 19. Januar 1836. — Død 7. Februar 1908.

Naar vort Landbrug gik mere uskadt ud af 1880'ernes og 90'ernes Landbrugskrise, end Tilfældet var med de fleste evropæiske Landbrug, skyldes det vel en Række samvirkende Aarsager: vort Folks naturlige Anlæg for Landbrugsgerningen og Systemforandringen i Landbruget, Andelsvirksomheden, Samarbejdet mellem Praksis og den landøkonomiske Videnskab etc.

Men Hovedaarsagen maa dog sikkert søges i den Udvikling, der i den sidste Menneskealder er foregaaet inden for Bondestanden. Den gamle Mistænksomhed hos denne er forsvundet, dens Horisont er udvidet, den tidligere Isolation er vegen for Sammenslutning, og mere og mere har vor Landbostand udviklet sig til, naar Konjunkturerne kræve det, hurtigt og planmæssigt at kunne foretage samlede Bevægelser af betydelig økonomisk Betydning.

Den Udviklingsdygtighed, som nu findes i vor Landbostand, skyldes i første Række Højskolernes, dernæst Landbrugsskolernes Virksomhed. De førstes Indflydelse spores hurtigt og afgørende. Det er karakteristisk, at blandt de 5, der tog Landbrugseksamen ved den polytek-

niske Lærestalt — altsaa før Landbohøjskolen var oprettet — vare de 2, P. B. Feilberg og den tidlig afdøde N. Jørgensen, Elever fra den første danske Folkehøjskole i Rødding. Det er karakteristisk, at det for en Del var Lærlinge fra denne Skole, som med Landhusholdningsselskabets Understøttelse rejste til Skotland for at lære Roedyrkning, og det er en karakteristisk Udtalelse, som Inspektør B u u s, der i en lang Aarrække bedømte Dagbøgerne fra Selskabets Landvæsenslærlinge, fremkom med i 1883: den øjensynlige Fremgang, der har fundet Sted i hele Lærlingenes Udvikling, maa »væsentligst betragtes som en Frugt af Højskolernes Virksomhed«. Vore Landbrugsskoler have faaet mange af deres dygtigste Elever fra Højskolen, og talrige ere de Højskolelærlinge, der med Landbohøjskolen som Gennemgangsled nu virke som Lærere ved Landbrugsskolerne.

Landbostanden staar derfor i Taknemlighedsgæld til Folkehøjskolen, og ved dennes ældste og første Repræsentants Bortgang har der ogsaa fra Landbrugets Side lydt enstemmige og stærke Udtalelser om, hvad det skyldte Højskolen i Almindelighed og Professor L u d v i g S c h r ø d e r i Særdeleshed.

Dennes Livsskæbne skal ikke fortælles her. Nu, umiddelbart efter hans Bortgang, er den almindelig kendt, og den vil altid kunne findes i blivende Værker, de store Leksika. Her skal kun mindes om, at Nerven i det Oplysningsarbejde, han som Forstander i en Menneskealder udrettede paa Askov, var den Forbindelse, han skabte mellem Kundskabsmeddelelsen og det praktiske Erhvervsliv. Professor S c h r ø d e r s Valgsprog var: D a g o g D a a d e r K æ m p e r i m, og hans Stræben gik først og fremmest ud paa at paavirke de unges Viljesliv, at give dem Mod og Lyst til Arbejde og Daad, saaledes at det af Højskolen vakte aandelige Liv kom til at sætte Frugt i dygtigt Arbejde. Det var ham en Glæde, at denne Stræben lykkes; det Folkeoplysningsarbejde, der udgik fra Askov, satte sine Spor i det praktiske Liv Landet over.

Professor Schrøders Interesse for Erhvervslivet og specielt for vort Landbrug gav sig ogsaa Udslag uden for selve Undervisningen paa Askov. Han talte om Landbrugsforhold i landøkonomiske Kredse, og han drev et Mønsterlandbrug ved Skolen. Hans Interesse for Hedesagen vakte i 80'ernes Slutning, med Pen og Mund søgte han stadig at henlede Opmærksomheden paa dens store Betydning, saaledes i Skriftet »Det danske Hedeselskab 1866—91«, og fra 1894 havde han Sæde i Hedeselskabets Bestyrelse. Hans Sans for nationaløkonomiske Spørgsmaal fremkaldte Bogen »Danmarks Hjælpekilder og Næringsveje«, af hvilken første Del udkom 1892, anden Del 1897. Der findes i dette Skrifs første Del en vel ikke paa ny Studier hvilende, men fortræffelig og fornøjelig Skildring af vort Landbrugs Udvikling gennem Tiderne, der endnu vil læses med Interesse.

Den bekendte grundtvigske Præst i Lyngby, afdøde Peter Rørdam plejede at sige om de Mænd, der udrettede et stort og frugtbringende Arbejde, at der »var Kildevæld« i dem. Med Sandhed kan dette Ord anvendes om Professor Ludvig Schrøder. Han var netop en Mand, der besad »et sprudlende Kildevæld«, og derfor vil den Gerning, han har udrettet i vort Folk, have sin blivende Betydning.